

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Michaely Bejčkové a Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **Ing. Bc. N. T.**, proti žalovanému: **České vysoké učení technické v Praze**, se sídlem Zikova 4, Praha 6, proti rozhodnutí rektora žalovaného ze dne 27. 8. 2014, čj. 0317/15/51921, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2017, čj. 3 A 105/2017-91,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobou ze dne 17. 1. 2017 se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí rektora Českého vysokého učení technického v Praze (ČVUT) ze dne 27. 8. 2014, kterým rektor potvrdil rozhodnutí děkana Fakulty dopravní ČVUT o nepřijetí žalobkyně ke studiu doktorského studijního programu Technika a technologie v dopravě a spojích. Přílohou žaloby bylo potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Kromě identifikačních údajů a osobního stavu žalobkyně v potvrzení nic dalšího neuvedla a jednotlivé řádky proškrtla.

[2] Městský soud vyzval žalobkyni dne 19. 7. 2017, aby soudu doložila zdroj finančních prostředků na základní osobní potřeby – stravu, ošacení, obutí a bydlení.

[3] Žalobkyně k usnesení soudu zaslala „*Čestné prohlášení k doplnění prohlášení o příjmových a majetkových poměrech*“, ve kterém uvedla, že ode dne 1. 10. 2012 nemá žádný příjem a je odkázána na pomoc své matky, nemajetné starobní důchodkyně. Již více než dva roky žalobkyně vede spor s Ministerstvem práce a sociálních věcí týkající se příspěvku

na živobytí. Závěrem žalobkyně uvedla, že nezná výši důchodu a výdajů na živobytí maminky, se kterou sdílí místo trvalého pobytu. Prokazování výše výdajů maminky pak považuje za rozporné s dobrými mravy, se svou vírou a se zákonem.

[4] Městský soud nepřiznal žalobkyni osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění napadeného usnesení především zdůraznil, že formulář, který žalobkyně soudu zaslala, nijak nevypovídal o jejích poměrech; proto soud žalobkyni vyzval, aby upřesnila, z čeho uspokojuje své základní potřeby. Ani přes výzvu soudu však není vůbec patrné, z čeho žalobkyně reálně žije. Žalobkyně rovněž nedoložila, co jí brání v tom, aby byla zaměstnaná či si jinak opatřila prostředky k živobytí prací. Žalobkyně neunesla důkazní břemeno, které jí vzniklo společně s podáním žádosti o osvobození od soudních poplatků, a nesplnila tak zákonné podmínky pro osvobození, neboť věrohodným způsobem nedoložila soudu své majetkové poměry. Soud nemohl zvážit ani částečné osvobození od soudních poplatků, neboť nebylo možné určit míru, v jaké by měla být žalobkyně osvobozena (výši důchodu své matky, která ji údajně živí, žalobkyně soudu nesdělila). I pro částečné osvobození od soudních poplatků totiž účastník musí řádně doložit, že nemá dostatečné prostředky.

[5] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla usnesení městského soudu kasační stížností, jejíž součástí byla také žádost o osvobození od soudních poplatků.

[6] Jako důvod kasační stížnosti uvádí stěžovatelka to, že nemá ode dne 1. 10. 2012 žádný příjem, stipendium ani mzdu. Je tedy nemajetná, ovšem svou nemajetnost nemůže prokázat. K tomu odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 1998, sp. zn. 26 Cdo 732/98, podle kterého účastník, který tvrdí negativní skutečnost, nenese ohledně této skutečnosti důkazní břemeno. Městský soud tedy pochybil, pokud po stěžovatelce požadoval, aby prokázala skutečnosti, které z povahy věci prokázat nemohla.

[7] Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti NSS nevyžadoval, neboť se jedná o věc, která se týká výlučně a osobně stěžovatelky.

[8] Nejvyšší správní soud nejdříve posoudil splnění podmínek řízení pro projednání kasační stížnosti. Podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, je s podáním kasační stížnosti spojen vznik poplatkové povinnosti. Podle položky č. 19 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou uvedeného zákona, je kasační stížnost zpoplatněna částkou 5 000 Kč.

[9] Rozšířený senát NSS však v usnesení ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, konstatoval, že stěžovatel je povinen zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě) či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností. V uvedené věci nesměřuje kasační stížnost proti konečnému rozhodnutí městského soudu ve věci samé (tj. ve věci rozhodnutí žalovaného), nýbrž proti procesnímu rozhodnutí o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce. Na stěžovatelku se proto v tomto řízení nevztahuje poplatková povinnost, a NSS tedy na zaplacení soudních poplatků netrval.

pokračování

[10] Obdobné závěry dovodil rozšířený senát v citovaném rozhodnutí i ve vztahu k povinnosti být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. V případě stěžovatelky tak není třeba trvat ani na doložení zastoupení advokátem.

[11] S ohledem na závěry ve shora citovaném usnesení rozšířeného senátu se proto NSS mohl dále věnovat věcnému přezkumu usnesení městského soudu v rozsahu námitky uplatněné stěžovatelkou.

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Podle § 36 odst. 3 věty první a druhé s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.* Osvobození od soudních poplatků představuje výjimku z pravidla, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu je na základě zákona zpoplatněna. Účelem je zejména ochrana účastníka řízení nacházejícího se v tíživé finanční situaci před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích (srov. rozsudek NSS ze dne 6. 6. 2012, čj. 2 Ans 6/2012-12).

[14] Účastník řízení, který chce být z důvodu své nemajetnosti osvobozen od soudních poplatků, přitom nejenže musí o osvobození z tohoto důvodu sám aktivně požádat soud - což stěžovatelka učinila –, ale zejména **musí svá tvrzení doložit** (důkazní břemeno). Jak NSS ověřil ze spisu městského soudu, soud srozumitelně vyzval stěžovatelku dne 19. 7. 2017, aby doložila zdroje finančních prostředků na své základní osobní potřeby – stravu, ošacení, obutí a bydlení. Na to stěžovatelka reagovala dne 21. 7. 2017 podáním, které nazvala *„Čestné prohlášení o příjmových a majetkových poměrech v řízení pod čj. 3 A 105/2017“*, jehož obsahem byla tvrzení uvedená v bodě [3]. Na konkrétní výzvu soudu, aby stěžovatelka doložila zdroj, z nějž hradí své osobní potřeby, tedy stěžovatelka odpověděla pouze tak, že ji živí maminka ze svého důchodu. Odmítla však uvést jakoukoliv konkrétní výši maminčina důchodu, natož aby ji doložila.

[15] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že nemůže prokazovat negativní skutečnosti. S tím lze sice souhlasit, městský soud ji však vyzýval k prokázání toho, z čeho stěžovatelka reálně hradí jídlo, ošacení a náklady spojené s bydlením. To jsou bezpochyby skutečnosti pozitivní - tedy takové, které lze prokázat. To stěžovatelka odmítla s tím, že uvádět výši maminčina důchodu je proti dobrým mravům a výši nájmu nezná. Tím, že stěžovatelka odmítla soudu poskytnout součinnost, však neunesla důkazní břemeno ohledně své finanční situace.

[16] Závěr městského soudu o tom, že stěžovatelka ničím nedoložila svá tvrzení ohledně nemajetnosti, proto NSS považuje za správný. Městský soud neměl při posuzování stěžovatelčiny žádosti k dispozici žádné relevantní informace, na jejichž základě by mohl, byť jen částečně, stěžovatelku osvobodit od placení soudních poplatků. Současně nebyl povinen tyto informace vyhledávat za ni. Důvody svého rozhodnutí pak soud vysvětlil srozumitelným způsobem. Splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků je

podmínkou ustanovení zástupce z řad advokátů, městský soud proto v souladu se zákonem zamítl i tento návrh (shodně rozsudek NSS ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007-77).

[17] Ostatní námitky, které stěžovatelka uvedla v kasační stížnosti, jsou nesrozumitelné či nemají bližší vztah k věci, proto se s nimi NSS nevypořádával.

[18] NSS proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty. O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. února 2018

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu